

Pradžia > ... > Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas > Tėvų Pareigos: Vaiko Globa Ir Bendravimo Teisės > Northern Ireland

Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės

Šiaurės Airija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

1995 m. Įsakyme dėl vaikų (Šiaurės Airija) tėvų valdžia apibrėžiama kaip visos teisės, pareigos, įgaliojimai ir atsakomybė, kuriuos pagal įstatymą tėvai turi savo vaiko atžvilgiu. Įsakyme tos teisės ir pareigos nenurodytos. Tačiau pripažįstama, kad asmenys, turintys tėvų valdžią, turi:

- pareigą apsaugoti vaiką, suteikti jam namus ir juo rūpintis;
- galimybę nustatyti, kur turi gyventi vaikas;
- galimybę nuspręsti, kas gali bendrauti su vaiku;
- pareigą užtikrinti vaiko lavinimą;
- teisę duoti sutikimą išduoti pasą;
- pareigą užtikrinti medicininį gydymą ar pagalbą ir teisę sutikti su tokiu gydymu ar pagalba;
- teisę išrinkti vaiko vardą;
- teisę užtikrinti vaiko religinį mokymą.

Visais atvejais tėvų valdžia turi būti vykdoma atsižvelgiant į vaiko interesus, o prieš priimant svarbų sprendimą reikia pasitarti su visais asmenimis, turinčiais tėvų valdžią. Tačiau, jei nepavyksta susitarti, galima prašyti, kad klausimą išspręstų teismas.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Jei vaiko gimimo metu jo tėvai buvo susituokę, abu tėvai turės tėvų valdžią vaiko atžvilgiu.

Jei vaiko gimimo metu jo tėvai nebuvo susituokę, motina automatiškai turės tėvų valdžią vaiko atžvilgiu, o tėvas tėvų valdžią gali įgyti:

- susituokdamas su motina;
- prašydamas teismo priimti jam palankią nutartį dėl tėvų valdžios;
- su motina sudarydamas susitarimą dėl tėvų valdžios (žr. 5 klausimą); arba
- jei jis užregistruojamas kaip vaiko tėvas (tai taikoma tik gimimams, kurie Jungtinėje Karalystėje užregistruoti po 2002 m. balandžio 15 d.).

Jei nesusituokęs tėvas tėvų valdžią įgijo pagal teismo nutartį, susitarimą arba registraciją, tėvų valdžia gali pasibaigti tik pagal teismo nutartį.

Jei teismas priima nutartį dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo su nesusituokusiu tėvu, teismas jo naudai taip pat turi priimti nutartį dėl tėvų valdžios, jei nesusituokęs tėvas jos neturėtų kitu pagrindu.

Asmuo, kuris nėra vienas iš vaiko tėvų, gali įgyti tėvų valdžią vaiko atžvilgiu pagal teismo nutartį.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Asmuo, kuris turi tėvų valdžią vaiko atžvilgiu, negali jos atsisakyti arba perduoti. Tačiau jis gali susitarti, kad tėvų valdžią jo vardu vykdytų kitas asmuo.

Be to, asmuo, kuris nėra vienas iš vaiko tėvų, tėvų valdžią vaiko atžvilgiu gali įgyti pagal teismo nutartį (pavyzdžiui, nutartį dėl gyvenamosios vietos nustatymo, nutartį dėl skubios apsaugos ar nutartį dėl globos).

Paprastai tėvų valdžios vaiko atžvilgiu vienas iš tėvų nepraranda vien dėl to, kad ją įgijo koks nors kitas asmuo. Tačiau pagal nutartį dėl įvaikinimo tėvų valdžia iš biologinių tėvų perduodama įtėviams.

Jei vienas iš tėvų turi tėvų valdžią vaiko atžvilgiu, jis gali paskirti kitą asmenį, kuris bus vaiko globėju to iš tėvų mirties atveju.

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateityje klausimas?

Tėvų valdžia vaiko atžvilgiu išlieka nutraukus santuoką ir ribojama tik tiek, kiek klausimai tarp tėvų arba tėvų ir trečiųjų asmenų yra išspręsti savanoriškame susitarime arba teismo nutartyje.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Jei tėvai nesusituokę, jie gali sudaryti susitarimą dėl tėvų valdžios. Jis turi būti:

- sudarytas [1996 m. Taisyklėse dėl vaikų \(susitarimo dėl tėvų valdžios\) \(Šiaurės Airija\)](#) nurodyta forma;
- sudarytas dalyvaujant liudytojui; taip pat
- kartu su dviem kopijomis pateiktas Karališkųjų teisingumo teismų Globos ir apsaugos tarnybai adresu Chichester Street, Belfast, BT1 3JF.

Jei tėvai buvo susituokę, tačiau gyvena skyrium arba santuoką nutraukė, jie gali susitarti, kaip vykdys tėvų pareigas, ir prašyti, kad dėl to susitarimo teismas priimtų nutartį, kuri vėliau gali būti keičiama siekiant atsižvelgti į pasikeitusias aplinkybes.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Šiaurės Airijoje yra kelios įstaigos, kurios teikia tarpininkavimo paslaugas ir gali padėti taikiai spręsti ginčus. Informacijos galima rasti [Jungtinės Karalystės sutuoktinių taikintojų kolegijos](#), [Šiaurės Airijos šeimos taikinamojo tarpininkavimo įstaigos](#), [„Barnardo's“ Šiaurės Airijoje](#), [Šiaurės Airijos paramos šeimai įstaigos](#), [Šiaurės Airijos ginčų sprendimo tarnybos](#) ir [Šiaurės Airijos tarpininkavimo ir konsultavimo įstaigos](#) svetainėse.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Šiaurės Airijos teismai turi plačių įgaliojimų ir konkrečiai gali spręsti klausimus dėl:

- vaiko išvežimo iš Šiaurės Airijos;
- gyvenamosios vietos nustatymo (kur ir su kuo turi gyventi vaikas);
- bendravimo (kada, kur ir su kuo gali bendrauti vaikas);
- finansinio aprūpinimo;

- lavinimo;
- religinio mokymo;
- medicininio gydymo;
- vaiko turto administravimo.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Teismas pripažįsta, kad reikalinga lanksti ir praktiška tvarka, jei ji įmanoma. Taigi, jei vaiku rūpinasi vienas iš tėvų, tas iš tėvų turi turėti galimybę priimti sprendimus, kuriuos reikia priimti, kol jis prižiūri vaiką.

Kartu tikimasi, kad svarbūs sprendimai bus aptarti su kitu iš tėvų ir kad šie klausimai bus sprendžiami taikiai. Tačiau, jei susitarti nepavyksta, teismas gali priimti nutartį dėl konkretaus klausimo (ja išsprendžiamas konkretus klausimas) arba nutartį dėl draudžiamų veiksmų (joje nurodoma, kokio sprendimo negalima priimti be teismo sutikimo).

Jei yra priimta nutartis dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, joks asmuo negali nustatyti kitos vaiko pavardės arba išsivežti vaiko iš Jungtinės Karalystės vieno mėnesio arba ilgesniam laikotarpiui neturėdamas rašytinio kiekvieno asmens, turinčio tėvų valdžią, sutikimo arba teismo sutikimo.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Kai vaikas yra su vienu iš tėvų, tas iš tėvų priima reikiamus kasdienius sprendimus. Tačiau tikimasi, kad dėl svarbių sprendimų bus tariamasi su kitu iš tėvų.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridedami prie pareiškimo?

Paprastai prašymą priimti nutartį dėl tėvų valdžios suteikimo reikia pateikti Šeimos bylų teismui. Tačiau, jei kitame teisme nagrinėjama kita su vaiku susijusi šeimos byla, prašymą galima pateikti tam teismui.

Šeimos bylų teisme pradėta byla gali būti perduota Paramos šeimai centrui arba Aukštajam teismui remiantis keliais pagrindais (pavyzdžiui, jei byla yra sudėtinga arba susijusi su bendruoju viešuoju interesu).

Teismų adresus ir telefono numerius galima rasti [Šiaurės Airijos teismų ir specializuotų teismų tarnybos](#) svetainėje.

Yra kelios formos, kurias reikia užpildyti ir pateikti atitinkamo teismo raštinei. Dauguma šių formų yra standartinės. Teismo raštinė galės pateikti formų kopijas ir paaiškinti, kaip jas užpildyti. Tačiau teismo darbuotojai negali teikti teisinių konsultacijų ar nurodyti, ką turite rašyti. Taip pat reikės mokėti teismo mokestį.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Pateikus prašymą teismo raštinė nustatys posėdžio datą ir apie ją informuos kitą šalį. Jei iki nustatytos posėdžio datos klausimas neišsprendžiamas, magistratas arba teisėjas išklausys parodymus ir priims sprendimą. Tėvų valdžios įgijimo skubos tvarka procedūrų nenumatyta.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Turite teisę prašyti suteikti teisinę pagalbą. Tačiau teikiamos teisinės pagalbos (jei ji teikiama) lygis priklauso nuo finansinių galimybių vertinimo. Net ir pripažinus, kad asmuo atitinka finansinio tinkamumo kriterijus, jam vis

tiek gali reikėti mokėti finansinį įnašą, skirtą išlaidoms padengti. Pagal susitarimą šis įnašas Teisinių paslaugų agentūrai gali būti sumokamas per tam tikrą laikotarpį. Be finansinių tinkamumo kriterijų asmuo taip pat turi atitikti kriterijų dėl pagrindų, t. y. turi būti pagrįstų priežasčių pradėti bylą arba būti joje atsakovu ir atlikti šiuos veiksmus turi būti pagrįsta visomis aplinkybėmis.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Skundą galima pateikti:

1. dėl Šeimos bylų teismo sprendimo – Paramos šeimai centrai; ir
2. dėl Paramos šeimai centro sprendimo – Aukštajam teismui.

Skundą galima pateikti dėl nutarties priėmimo arba atsisakymo ją priimti.

Pateikus skundą Aukštasis teismas šalies prašymu gali nuspręsti bylą perduoti Apeliaciniam teismui, kad šis pateiktų išvadą teisės klausimu. Kitais atvejais Aukštojo teismo sprendimas yra galutinis.

Apeliacinio teismo sprendimas Aukštojo teismo perduotoje byloje yra galutinis.

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prireikti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Šeimos bylų teisme (jame nagrinėjama dauguma su vaikais susijusių klausimų) galima pateikti prašymą išspręsti konkretų klausimą, susijusį su tėvų valdžios vykdymu. Kontaktiniai duomenys nurodyti pirmiau.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Tarybos reglamente (EB) Nr. 2001/2003 (Reglamentas „Briuselis IIa“) numatyta, kad tam tikri valstybėje narėje priimti sprendimai dėl tėvų valdžios vykdymo vykdomi kitoje valstybėje narėje.

Sprendimas turi būti paskelbtas vykdytinu toje kitoje valstybėje. Šiaurės Airijoje turite pateikti prašymą užregistruoti sprendimą Aukštajame teisme.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Pripažinimą turite ginčyti kitos valstybės narės teisme pagal tame teisme taikomą procedūrą.

17 Kokios šalies teisę taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Bylą reikia pradėti jurisdikcijos, kurioje yra vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, teisme.

Jei Šiaurės Airijos teismas nusprendžia, kas jis turi jurisdikciją nagrinėti bylą, šis teismas taikys Šiaurės Airijos teisę.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 11/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.